



Tipy k využívání vizuální historie ve školním vyučování

(1) Začněte „vyvoláním empatie“

Jedním ze způsobů, jak můžete studentům určité svědectví uvést, jsou aktivity, které vyvolají empatii – psaní nebo diskuse v malých skupinách, vedoucí studenty ke ztotožnění se zážitky, o kterých se v daném svědectví mluví. Po takovém „vyvolávání empatie“ se studenti lépe sami zapojí a nehrozí jejich zahlcení nesmírnými počty, popisy zvěrstev a historických událostí. K podobnému „vyvolání empatie“ doporučujeme např. následující zadání:

(a) Napište o předmětu, místě nebo osobě, která má pro vás zvláštní význam. Vysvětlete, kde a jak jste tento předmět získali a proč je pro vás důležitý.

(b) Představte si, že jste na důležité životní cestě. Napište smyšlený rozhovor mezi vámi a cizincem, kterého jste na této cestě potkali. Kdo je tento cizinec? Jak je tato osoba důležitá pro vaši „životní cestu“? Jaká poučení byste si mohli vzít z této krátké konverzace? Jakého významu nebo důležitosti by mohl tento rozhovor časem nabýt?

(c) Popište bolestivé odloučení, které jste někdy prožili. Jak k tomuto odloučení došlo? Jaké pocity jste zakoušeli během tohoto životního období? Jak se cítíte, když se k odloučení zpětně navracíte ve vzpomínkách? Jak tato zkušenost ovlivnila vaši osobnost?

(2) Přemýšlejte neotřele

Zvažte i využití svědectví mimo typický kontext. Lidé v těchto svědectvích nejsou pouze přeživší holocaustu. Jde o příběhy studentů a učitelů, bratrů a sester, nejlepších přátel, rodin, dětí a dospívajících. Líčí úzkost, frustraci, humor, překvapení, úlevu či strach. Příběhy s takto univerzálními tématy se dají snadno aplikovat a mohou být využity ke zdůraznění souvislostí mezi historií, literaturou, současnými událostmi a dalšími běžně vyučovanými tématy, jako je morální rozvoj osobnosti, seznamování s lidskou různorodostí a odlišností, či překonávání konfliktů.

(3) Povzbuzujte studenty k diskuzi

Požádejte studenty, aby podnikli samostatný předběžný průzkum, ještě než zhlédnou svědectví. Můžete své studenty například požádat, aby vypracovali stručný článek na témata jako např. „Maďarsko, 1944“ nebo „Děti a holocaust“. Podporou samostatné práce studentů, díky které mohou předem přispět k diskuzi, rozvíjíte jejich vlastní zájem a podíl na činnosti, a vyhnete se tak i častému omylu, kdy je ke studentům při promítání filmů během vyučování přistupováno pouze jako k pasivnímu publiku.

(4) Pro ty, kdo mají z techniky strach...

K dispozici je řada zdrojů, které nabízejí obecné příručky a nápovědu, jak se vypořádat s použitím videa během vyučování. Mezi nejoblíbenější patří webová stránka Národního institutu pro vzdělávání učitelů (NTTI) na adrese: <http://www.thirteen.org/edonline/ntti/resources/video1.html>

(5) Historie = vzpomínky + fakta

Nepochybně je třeba zvážit využití orální historie coby nedílné součásti vyučování, nikoli jako náhrady běžné hodiny dějepisu – základem historie je kombinace fakt a vzpomínek. Ani samotné vzpomínky, ani fakta sama o sobě nemohou efektivně vystihnout historické události nebo dějinná období. Společně ovšem umísťují historická fakta na přímku, která sahá až do současnosti, a tak mohou dějepisné poznatky proniknout přímo do myšlení, životů a rozhodování našich studentů.